

Eesti
Kunstiakadeemia

EKA Kunstiteaduse ja visuaalkultuuri instituudi (KVI) algusaastad läbi esimeste lõpetajate meenutuste.

Regina Mets

KVI magistrant

18.11.2022

Miks selline uuring just praegu?

- **1992 avati** toonases Tallinna Kunstiülikoolis **kunstiteaduse eriala**; senine kunstiajaloo kateeder nimetati ümber **Kunstiteaduse instituudiks** (KTI). Toimusid esimesed sisseastumiseksamid - **vastu võeti 4 tudengit + 2 vabakuulajat**.
- **2016** nimetati Kunstiteaduse instituut **Kunstiteaduse ja visuaalkultuuri instituudiks** (KVI).
- **2022** tähistame EKA KVI 30 aastapäeva.

Statistikat

- Uurimistöo fookuses - **kolm esimest lendu** (15 lõpetajat):
  - **I lend 1996** - 3 lõpetajat
  - **II lend 1997** - 2 lõpetajat
  - **III lend 1998** - 10 lõpetajat

Statistikat

- Üleskutsele õpinguaegu meenutada reageeris 11 lõpetajat; **7 jõudis konkreetsete lugudeni:**
- **6 suulist intervjuud**
- **1 kirjalik meenusus**
- **kõik kolm lendu on esindatud.**

Mida, kuidas ja miks uurisime?

- **Õppe- ja elukorraldus - õppetingimused, kooli-, tudengi- ja muu ühiselu.**
- **Ette saadeti suunav küsimustik.**
- **Eesmärk - saada ülevaade, millistes tingimustes 30 aastat tagasi alustati, et mõista ja mõtestada tänaseks läbitud teekonda; saada teada kuidas lõpetajad saadud haridust hindavad.**

Õppetöö toimus ajal kui puudus:

- internet,
- sülearvutid ja mobiiltelefonid,
- Erasmuse üliõpilasvahetuste- ja rahastusprogrammid,
- Euroopa Liidu kuuluvus.

Kuidas ja miks jõuti kunstiteadust õppima?

- **Kunstiülikoolis olid sisseastumiseksamid kõige esimesena.**
- **Mart Kalm** oli tol ajal kogu aeg pildil, kes oli oma eriala suhtes **väga entusiastlik. Ta sütitas!**
- **Kunstiajaloo õpetajad (Tiina Meeri, Elvira Mutt) inspireerisid.**

Kuidas ja miks jõudsid kunstiteadust õppima?

- **Kodukohajärgne kool - kunst ja ajalugu meeldisid ka.**
- **Tartus vehivad korporandid mõõgaga. Väike kateeder Tallinnas tundus palju sümpaatsem!**
- **Perekondlik kunsti-kultuuri taust.**

Kuidas ja miks jõudsid kunstiteadust õppima?

- **Taktikaline lähenemine - praktilistel kunstierialadel ei osutunud valituks, mistõttu tuli kunstiülikoolile läheneda teisest küljest.**
- **„Ma lihtsalt tahtsin kuskile kooli minna ja tegeleda mingite asjadega, mis oleks ägedad ja mul oli tegelikult suhteliselt ükskõik, mis asjad need on!“**

Mida mäletad sisseastumiseksamitest?

- **Võõrkeel, ajalugu, essee ja vestlus.**
- **Kõige suurem konkurss kogu Eestis! 10 - 25 inimest kohale, mistõttu võib enda üle uhke olla!**
- **„Vastuvõtukomisjon oli tohutult suur - seal olid ilmselt kõik õppejõud kohal, kuna me olime nagu eksootilised loomad esimestel aastatel!“**

Mida mäletad sisseastumiseksamitest?

- „Kindlasti oli komisjonis **Leo Gens**, kes küsis mis kirik on tema märkmiku kaanepildil ja kus see võiks asuda... Vastust ma isegi ei pakkunud. See oli mingi Armeenia kirik.“
- „Ja siis küsib **Bernštein** viimase küsimuse - mida tähendab heliopolism... mäletan surmatunnini kuidas ma lugupeetud professorile täielikus tühjuses otsa vaatan...“.

Mida mäletad sisseastumiseksamitest?

- „Mäletan mõtet, et peaksin sisseastumiseks kuidagi valmistuma! Vaatasin, kes seal tähtsamad tegelased on ning lugesin läbi ühe Boris Bernšteini pisikese raamatu, mis rääkis lahti kogu tema ikonograafilise meetodi. See oli väga hariv! Ja kokkuvõttes arvan, et suurema osa, mis ma erialaselt koolis õppisin, õppisingi sisseastumiseksamiks valmistumise käigus! Ma sain *point* üle pihta ja edasine oli juba lihvimine!“

Õppetöö ja –tingimused.

- Sisseastumiseksamid ja erialane õppetöö toimus esimestel aastatel Tartu mnt 23 õppehoones, kus „kateedri ruumides valitses veel eksimatu umbne nõukogude atmosfäär“.

Õppetöö ja –tingimused.

- **Nominaalõppeaeg oli neli aastat.**
- **Saadi laiapõhjaline humanitaarharidus - igast asjast natuke:**
keeletunnid (ladina, saksa, inglise, prantsuse); arheoloogia, etnoloogia, museoloogia, konserveerimine, restaureerimine; arhitektuuri-, ajaloo- ja kunstiteaduse ained; esteetika, arhiivindus, muusikaajalugu, politoloogia, pedagoogika, psühholoogia, *art management* jmt.
- **Praktilised ained, õppereisid Eestis ja välismaal, õppepraktikad.**

Õppetöö ja –tingimused.

- **Tartu mnt 23 hoones oli talvel külm. „Seal oli küttega mingi probleem ja siis me läksime alla kohvikusse museoloogia loengut pidama, kus Juta Keevallik rääkis kirsikookidest, mis talle kuskil Saksamaa muuseumis suurt muljet avaldasid! Samal ajal olid meil kõigil üleriided seljas ja lõdisesime.**
- **Auditooriumis ei saanud üldse olla, kohvik oli soojem ja me jõime seal midagi sooja – teed ilmselt. See oli aastal 1994.**

Praktilised ained toimusid ülikooli peahoones Tartu mnt 1.

Õppetöö - praktilised ained.

- „Me pidime kõik kujutava kunsti alad läbi tegema.
- Tegime **skulptuuri, maali, graafikat, keraamikat, siidimaali** ja ka **graafilist disaini** – kujundasime seal mingeid asju, kleepisime ja rebisime.
- **Karmini käe all sõna otseses mõttes raiusime dolomiiti.“**

Õppetöö - praktilised ained.

- „Praktilised ained tundusid mulle väga õudsed. Mulle meeldib vaadata, see on minule /.../ mäletan kui hirmus oli joonistada mingit õuna. Tean, et see oli objektiivselt halb! Mõned olid meil käinud kunstiklassides ja -tundides, aga minule oli see traumaatiline kogemus. Läbi praktika tekkis aga kontakt tegijatega, mille eest täna oskan tänulik olla, aga siis see tundus lihtsalt ilge.“
- „Mulle õudsalt meeldis graafika - just graafika tehnikad. Jäin graafikat pärast veel vabatahtlikuna edasi tegema.“

Õppekorraldus.

- „**Kateedri jaoks oli kunstiteadlaste koolitamine metsikuvõitu, kaoselise, kunsti- ja vabaduseküllase ERKI seinte vahel väljakutse, millega liiguti edasi tasapisi.**“
- Alguse poole oli õppeprogrammi raske katta, sest lihtsalt ei olnud inimesi ja suure osa inimeste teadmised olid moraalselt vananenud.

Õppekorraldus.

- „**Vahel oli** mingeid **imelikke õppejõude**, selliseid ***second hand välismaalasi*** - mingite **diplomaatide peigmehed**, kes **pidasid avalikke loenguid**, millest mitte keegi midagi aru ei saanud, aga linnuke oli kirjas, et välismaalane pidas loengut.“
- Tollane **üleminekuaeg** ja **sovetliku ajastu pärand** andis tunda ja **palju tunde jäi ära**.

Õppekorraldus.

- „Täna **migreenijutuga** väga kaugele ei jõua, aga siis oli seda väga tihti. Kui tegelikult oli **alkoholiprobleem** öeldi, et on **magnettormid** ja seda **ei pandud pahaks**. Sellega oldi kasvatud ja harjutud,
- aga **üliõpilaste seas oli** juba tekkinud mingi **nõudlikkus** ning see häiris õppetööd.“

Õppekorraldus.

- Kunstiakadeemia oli nagu **turvaline inkubaator**. Kõik **kursused olid hästi väikesed**. **Vahetu kontakt õppejõuga** oli see, mis ääretult paelus.
- **Õppejõududega oli sõbralik ja kollegiaalne õhkkond**.
- „**Üritasime ka ise õppejõududesse lugupidavalt suhtuda ja vahel tegime graafiku, kes täna tundidesse läheb - kuule ma täna ei jõua, aga ole hea ja sa ikka mine.**“

Õppejõud.

- Boris Bernšteín, Leo Gens, Mart Kalm, David Vseviov, Juhan Maiste, Jaak Kangilaski, Kaur Alttoa, Olga Kaljundi, Tiina Abel, Ants Juske, Alar Nurkse, Asko Tamme, Krista Kodres, Inge Teder, Juta Keevallik, Tiina Kala, Ene Grauberg, Mart Eller, Ene Lamp, Epp Kangilaski, Kaia Lehari, Valter Lang, Eha Komissarov, Mirka Kangilaski, Vilma Lang, Kaarel Kurismaa, Mati Karmin, Kaisa Puustak jt.

Õppejõud.

- „Õppeainetest ja õppejõududest mäletan legendaarseid juudi professoreid **Bernšteini ja Leo Gensi**, samuti tänaseni aktiivset lektorit **Vseviovi**. Nende puhul oli **nauditav** mitte ainult see, **mida nad rääkisid**, vaid see, **kuidas nad rääkisid** – huumori ja sarmiga. Elulisi näiteid tuues, pidevalt **teemat** mingi **mälestusega rikastades**.“

Õppejõud – Boris Bernštein.

- „**Bernšteini loengud olid fantastilised. Seminarides jäi mulje, et ta lihtsalt täiesti vabalt võtab oma kõrva tagant mingeid mõisteid.**“
- „**Ta oli selline lennukas härra ja alustas loengut alati sellega, et võttis pintsaku tiiruga seljast, pani selle tooli seljatoele ja alustas loengut**“.

Õppejõud – Boris Bernštein.

- Alguses ei saanud midagi aru, millest ta räägib. Ta oli hästi intellektuaalne ja kasutas palju võõrsõnu; tal oli suhteliselt raske lause konstruktsioon ja hästi teoreetiline jutt. Ja tema puhul oli küll selline tunne, et loodetavasti ei pea ma midagi sellest, mida ta räägib, kordama!
- Tema loengud olid omaette show ja ta suitsetas loengus. „Ja me alati lugesime mitu suitsu ta pooleteise tunni jooksul teeb (3-5), et kas ta on närviline või rahul meiega. Konid pani ta suitsupaki kaanele, sest tuhatoosi tal ei olnud. **Kaur Altoal** oli aga rinnataskus kaasaskantav tuhatoos, millel ta kaanekese lahti tegi ja oma konid siis sinna kustutas.

Õppejõud – Boris Bernštein.

- „Sel ajal oli veel **suitsu defitsiit** ja ta suitsetas **Korea mentool Kim´i**, mis olid nii vanad, et see **kuiva suitsu hääl...** kui ta midagi oli öelnud, siis oli mõttepaus... ja siis **kõlas läbi kateedri see suitsu sisse imemise, see kuiva suitsu põlemise krigin...**“.

Õppejõud – Boris Bernštein.

- „1994. aastal keelustati lõpuks loengupidajatel suitsetamine ära. Ja Bernštein ütles:
- *„No vabandage, ma võin seda loengut ka mitte pidada!“*
- Talle tehti erand!

Õppejõud – Boris Bernštein.

- „Mõnel hetkel tuli tal **inspiratsiooni moment** ja ta **võis esitada keset loengut näiteks mingi tantsunumbri.**“

- Foto: Ajapaik

Õppejõud – Boris Bernšteini ja Leo Gensi.

- „Esimesel kursusel ajasin ma Bernšteini ja Gensi veel kaua segamini“.

- Foto: Ajapaik

Õppejõud – Leo Gens.

- „**Papa Gensiga** olid meil **Kalamajas** ja **Kadrionus arhitektuuri jalutuskäigud**, kus ta rääkis kõikidest majadest. Ta oli selline väike, väike **ülimalt sümpaatne** juudi vanamees, kes **kõndis niimoodi tipp, tipp, tipp...** selliste hästi pisikeste sammudega ja siis **kõik üritasid samamoodi temaga koos minna**, sest **ebaviisakas oli temast mööda minna**.
- Ja kõikidel on meeles tema **lumivalged tennised**. Need **ringkäigud olid alati kevadel ja sügisel**, kui ilmad olid veel soojad ja ilusad, et **sai valgete tennistega jalutama minna**.“

Õppejõud – Leo Gens.

- „Gens esindas põlvkonda, kellel olid otsesed lood Karl Burmanist või Artur Pernast - ta tundis inimesi, kes olid neid teadnud või nendega isiklikult kokku puutunud. See andis erilise tunnetuse.“
- „Ta suutis kõigega suhestuda - skulptuuriga, tarbekunstidega ja arhitektuuriga. Ja siis ma imestunult vaatasin, et kuidas ta oskab kõige kohta midagi öelda, et see on nii hämmastav!“ Meie kujutasime ette, et inimene spetsialiseerub ja teab ühte valdkonda, aga Gens suhestus kõigega. Ta oli vana kooli kunstiteadlane ja linnaga oli tal oma suhe. Tal oli kõigega isiklik suhe.

Õppejõud – Mart Kalm.

- „Arhitektuuriajalugu oli meil tänu Kalmule ja Gensile tugev! Kalm oli kõiges kirglik ja eestiaegse arhitektuuri suurim fänn.“
- „Äsja ERKIsse lektorina tööle tulnud **Mart Kalm** pikkis loenguid oma selleks ajaks kogunenud välisreiside muljetega ja juba see kõlas toonasele tudengile ikka muljetavaldavalt.“
- „Mart Kalm oli tohutult värvikas, sest ta ei hoidnud ennast tagasi ja ütles kõik välja, mis ta mingite kunstiteoste kohta mõtles. Ja siis me vaatasime, et oo, nii julgelt ütleb!“

Õppejõud.

- „**Juta Keevallik** õpetas meile **historiograafiat**, mis oli **kõige igavam tund** ja toimus **hommikul vara**. Ja ta **üritas meid meelitada, et me ikka tundi tuleks ja pakkus meile kommi!**“
- „**Tiina Abel** - temast ei saa üle ega ümber. **Kui keegi on väga nõudlik, siis see on Tiina!** Ega Mart Kalm ka muidugi **lihtsalt ei lasknud** – arhitektuuriajaloo ained olid tohutult faktipõhised.“

Õppejõud – David Vseviiov.

- „Jumal tänatud, et maailma ajalugu andis Vseviiov - see oli üüratult huvitav, aga õnneks õpilane ei pidanud ise väga palju panustama ja pingutama!“
- „**David Vseviiov** kutsus meid ükskord enda juurde **külla** - ilmselt mingi vene kultuuriga seotud aine raames ja ta tegi meile borši, mille juurde kuulus ka väike pits viina. Borš ja viin on meelde jäänud!“

Õppetöö ja -tingimused.

- „Vist teisel kursusel kolisime suurde majja - me ise sõna otseses mõttes füüsiliselt kolisime ja olime äkki täiesti kodutud, sest ainult sekretariaat ja õppejõud said oma ruumi. Tartu mnt majas oli meil terve koridor, aga siin jäid kunstiteadlased üle ja istusid loengute vaheajal sööklas.
- Meie istusime seal kogu aeg, aga kunstnikud käisid ja istusid ka, mis tekitas seda, et me tohutult tihedalt suhtlesime kunstnikega ja ma tunnen peaaegu kõiki selle põlvkonna tegijaid, kes sealt üldse tulnud on.“

Õppetöö ja -tingimused.

- „Õppejõud istusid ka vahel meiega seal sööklas ja ka loenguid peeti seal samas. Sest kui tõesti oli neli tudengit loengusse tulemas, siis otsustati, et **ah ei hakka klassi minema, seda enam, et seal sai suitsetada**.
- Kõik suitsetasid, kaasa arvatud kõik meie õppejõud.
- Ants Juske eelistas alati sööklat loengusaalile, sest seal sai rahulikult kohvi võtta, suitsu teha ja meiega rääkida.“

Õppetöö ja -tingimused.

- „Rahvusraamatukogu kunstisaalis oli kartograafia saal, kuhu me suurteks faktipõhisteks eksamiteks **õppimiseks kogunesime**. Korjasime tohutu hulga raamatuid **laua keskele hiiglaslikku virna** ja **õppisime peamiselt teineteisele jutustades**. Ja siis **imbusid sinna ukse vahele igasugused kunstnikud**, kes olid viimasel hetkel avastanud, et peavad ka ülemajalise aine eksamit tegema ja ütlesid, et **õpetage meid ka!** Eks siis sai neid ka õpetatud, et **nad hädapärast kuidagimoodi ennast eksamitest läbi lohistaksid.**“

Õppereisid.

- Igal aastal toimusid **välisreisid** ja **Eesti-sisesed õppereisid**. Reisiti **Austriasse, Itaaliasse, Pariisi, Šveitsi, Türgi, Peterburgi**.
- **Bussireisid - suured 40 kohalised**, korraliku tuulutusega, **umbes bussid**.
- Põhimõtteliselt **majaülesed reisid** - kes tahtis see sai, sest see oli **suur väljaminek**, mida **lapsevanemad pidid maksma** ja mõni ei saanud seda endale kordagi lubada.

Õppereisid.

- „Välismaa sõidud olid alguses väga teretulnud, sest varem ei olnud ju võimalust väga palju sõita. Sai teiste erialade tudengitega suhelda ja tekkis selline ühtne EKA tunne.“
- „Esimene välisreis ülikooli ajal oli ajastule omaselt mingi kummalise usuorganisatsiooni korraldatuna Viini, keegi sõber soovitas, et nii saab pooleldi tasuta.“

Õppereisid.

- „Ühe korra sõitsime **Hispaaniasse** välja. See oli muidugi kõige muljetavaldavam - **8000 km bussiga**. Bussi WC oli Poola piiriks juba täis ja **kõik olid vaesed kui kirikurotid**. Kõik **läksid oma toiduga** ja Hispaaniani üritati sellega hakkama saada. **Tee pealt ostsime veini ja saia** - rohkem lihtsalt ei olnud võimalik endale lubada. Mäletan, et **sõin elus esimest koda jogurtit selle reisi peal.**“
- „Me olime teel üle kahe nädala ja sa nagu **elasid oma bussiistmel.**“

Õppereisid.

- „**Öid sõideti bussis** ja mina **sättisin end** alati kohe sinna **vahekäiku magama** - siis ei pidanud istmes magama.“
- Me **olime kõik kroonilised suitsetajad** ja suitsetajate jaoks olid pikad bussisõidud väga keerulised - **esimesel võimalusel tahtsid välja saada, et jõuaks väikeselgi peatusel suitsu teha.**
- Bussis oli **võib olla kaks inimest, kes ei suitsetanud.** Tõmbasime *Marlboro´t* ja *More´i*.

Õppereisid.

- Reisidel **peeti päris rajusid pidusid.** „Me olime kõik ju 20ndate alguses ja ega õppejõud ei olnud ka veel 50 täis - nemad elasid bussi eesotsas sama lõbusat elu. Kõige hullemad peoloomad olid bussi tagaotsas.“
- „**Mart koolitas** meid reisidel muuhulgas **ka prantsuse veinide alal ja oli aktiivne piknikkude pidaja.**“

Õppereisid.

- „**Ööbisime** mingites *youth hostel*ites, kus tüdrukute ja poiste uksepooled **pandi õhtul lukku**. Katoliiklikus riigis ei ole nii, et pimedal ajal saavad erinevad sugupooled kuskil aias kokku. **See oli küll väga veider.**“
- „Kuskil nunnade juures ööbisime ka“.
- „**Ühel aastal käisime lausa kahekorruselise bussiga**, kus alumisel korrusel **oli laud** ja me mängisime seal kaarte. **See oli võib olla siis juba neljanda aasta reis**, mis oli natuke luksuslikumaks läinud.“

Õppereisid.

- „Eesti reisidest mul väga ei olegi midagi meeles. No ikka käisime siin ja seal ja ööbimised olid lõbusamad kui võib olla muu seal juures, aga kõik pidid olema midagi ikka ka ettevalmistanud - mingisuguse ettekande ilmselt.“
- „Osalesin ka Kalmu Eesti arhitektuuriajaloo suvekursustel Pärnus ja Viljandis, sealt on meelde jäänud sundimatu tungimine võõrastesse hoovidesse ja hüüatus: „Meie oleme kunstiakadeemiast ja tulime teie maja vaatama!“
- **Juhan Maiste** kaasosalusel käisime mõisates ekskursioonidel.

Õppepraktikad.

- Kriitikapraktika, toimetajapraktika, arheoloogiapraktika, muuseumipraktika, giidipraktika.
- „Muuseumipraktikat tegin Kunstimuuseumi maalikogus Rüütelkonna hoones. Ja kuna ma **olin** ainus meesterahvas, siis ma **pidin seal** mingeid **naelu raamidesse taguma**. Põhimõtteliselt oli mul täiesti manuaalne füüsiline töö.“

Õppepraktikad.

- Kunstiteadlased saadeti **suvepraktika raames arheoloogilistele kaevetöödele Valter Langi** natuke patriarhaalsel juhtimisel.“
- „/.../ kus nädala või kaks kaevasime ja sõelusime mingeid kalmeid. Meie Hannoga tahtsime koguaeg olla söögitoimkonnas, sest meie rahutu närvikavaga see kaevamine ei sobinud. Pintslikesega restaureerimine veel, aga seal sa ju ei leia päevade kaupa midagi - sa lihtsalt ei leia mitte midagi!“

Õppepraktikad.

- „Arheoloogia mulle väga meeldis, aga eks nad kasutasid meid ju odava tööjõuna, kes võttis seda igavat pealmist kihti maha ja siis kui huvitavaks läks kaevasid ise... Aga ükskord olime päris arheoloogidega segamini ja mõni meist jäi nendega aastateks suviti koos käima.“
- „Kuna arheoloogia on mulle alati tohutult meeldinud, siis me käisime lausa kahel suvel kaevamas. Ikka kaks nädalat kaevasime nii et vähe ei olnud.“

Õppepraktikad.

- Käisime muuseumis **kartoteegi kaartidele objekte kirjeldamas.**
- „Kunstiteadlastele ette nähtud **kriitikupraktikale sattusin Päevalehe kultuuritoimetusse Juske juurde, kes põhiliselt resideerus Kukus. Mingit juhendamist ma ei kohanud, kirjuta ja avaldame!“**

Üliõpilasvahetus? Jah - Tartu!

- **Kogu kursus**, mõne üksiku erandiga, aasta **Tartu ülikoolis**.
- Ametlikult ajaloo osakonna juures, aga **enamik võttis absoluutselt kõiki huvipakkuvaid aineid**, aga **praktiliselt mitte midagi kunstiteadusest!**
- Keegi ei teadnud mida meile ette kirjutada ja siis ei kirjutatudki midagi ette ja **võisime oma programmi seal ise kokku panna.**

Aasta Tartus.

- Võtsime seal usuteaduskonna aineid, semiootika aineid, ajaloo teaduskonnast midagi, filosoofiast, kirjandusteadusest jne.
- Tartu tekitas katkestuse ja väikese humanitaarse šoki.
- Siis me tulime tagasi ja oleksime pidanud ära lõpetama ning lõputööd hakkama kirjutama, aga siis selgus, et me ei saagi neid aineid üle kanda, sest me tegime seal kõike muud kui kunstiteadust.

Aasta Tartus.

- Lõpetasime üks aasta hiljem, mis tundus šokeeriv, kuna sellist asja polnud varem toimunud.
- „Tartust tulid Tallinna nn „Juhani tüdrukud“ - Kadi Polli, Hilikka Hiiop ja Mariann Raisma. Ja neil tekkis Maistega mõisaarmastus.“

Aasta Tartus - rabav olme!

- „... siis ma läksin ühikasse, kus mul oli kohutav tuba, seal **Pepleris**. Meil kõigil olid väga kohutavad toad, sest me saime need ilmselt kõige viimases järjekorras, **mis oli nagu põhjakaabe.**“
- „Mul oli tuba, kus **ülevalt oli** midagi **läbi sadanud** ja **põrandavärv kõik kobrutas**, mistõttu ma ei saanud sellele astuda ja **uksest sisse tulles hüppasin** põhimõtteliselt **kohe voodisse**, et ma ei peaks põrandal käima.“

Aasta Tartus – rabav olme!

- „Ühiselamu reformvoodi põhi oli kaardus ja selg pärast valutas. See oli šokeeriv ja mulle tundus, et see võis olla voodi, milles Kuperjanov suri. See olme tundus rabav.“
- „Räägiti, et Kuperjanov oli seal meie koridori peal surnud, et seal oli Vabadussõja ajal sõjaväe laatsaret olnud.“

Mida EKAst kaasa said? Mida eriala Sulle andis?

- „**Suure lugupidamise tarkade inimeste vastu. Kui sa näed, et see tarkus ei tule niisama, et need kes palju teavad, kui palju nad peavad selleks vaeva nägema. Ja selle, kui erinevad on inimesed.**“
- „**Hea aparatuuri kultuuriprotsesside mõistmiseks laiemalt. Ja üksikud tõesti intensiivsed, elamuslikud õppejõukogemused.**“

Mida EKAst kaasa said? Mida eriala Sulle andis?

- „**Kunstiteose mõistmise** - see kombinatsioon, mis tuli Gensilt, Bernšteinilt, Tiina Abelilt ja Mardilt. See kuidas nad õpetasid Sind teost mõistma - et sellel on oma **keel**, mille pead ära õppima, et saada aru, mis kunst on ja kuidas ta ajas muutub.“
- „**Kriitilis-analüütilise vaatamisoskuse**. Sa ei pea alati nõus olema. **Sa võid mõelda teistmoodi!**“

Mida EKAst kaasa said? Mida eriala Sulle andis?

- „Paduhumanitaarse pisiku ja usu kunsti kui isikliku vabaduse loomise võimalusse, **tolerantsuse inimliku elurikkuse vastu.**“
- **Inimsuhted ja väärtushinnangud.**
- „Tahad kõike, mida tead edasi anda.“

Mida soovivad 30 aastasele KVI'le?

- **Tudengite huvi.**
- **Rippumatut mõtlemist.**
- **Katsuda leida kontakti tegeliku eluga.**
- **Ühiskondlikus diskussioonis mõttekamalt ja tegusamalt osalemist.**

Mida soovid 30 aastasele KVI'le?

- **Tagasi vaadata aegadele, kui selles osakonnas anti laiemapõhjalist haridust.**
- **Pikka iga, jõudu edasi tegutseda ning hoida kunstiteaduse lippu kõrgel.**
- **Tundlikku nina õhus olevate muutuste suhtes ja noorte julgustamist oma asja ajamisel.**

Mida soovid tänastele tudengitele?

- „**Julgeda tegeleda sellega, mis sind päriselt huvitab** - ajastu, valdkonna või tehnikaga. Noor inimene peaks aru saama, et **ta võib erineda, ta võib õppida ja huvituda millestki muust kui kõik teised.**“
- „**Käige ja vaadake ringi, tehke vahepeal natuke mingit päris tööd** – minge kas või **suvel kuskile traktoristiks**. Kõik see intellektuaalne värk on väga vahva, aga sellel Maslow püramiidil on erinevad kihid ja **sa ei saa ainult seal ülemises otsas hõljuda**. Sa pead vaatama, et seal allpool ka asjadest mingi arusaamine oleks.“

Mida soovid tänastele tudengitele?

- **Murda ennast välja** sellest maailmast, mis on kohe Su kõrval ja kättesaadav, kus on palju energiat ja elu keeb, tajumata teisi kohti, kus ka elu keeb, kuid mida nad ei oska näha või ei jõua selleni.
- Võib olla õppejõud peaksid näitama tudengitele muid erialaseid maailmu. Õppejõudude üks missioon on tutvustada tudengitele akadeemilist maailma, mitte jätta seda ainult enda omaks. **Mart Kalm võttis meid ükskord kaasa** Soome, **mingile akadeemilisele konverentsile**, kus ta ise esines. Ja see oli **väga meeldejääv – näha teistsugust akadeemilist maailma ja seda *setup* î!**

Mida soovid tänastele tudengitele?

- Lugemiseks ja süüvimiseks aega leida!
- „Pinnapealsel tasandil on meil kõik justkui kättesaadav, aga **kõige suurem defitsiit on see, kuidas millessegi süvenemiseks aega leida!**“

Lugemissoovitused.

- T. J. Clark „*The Painting of Modern Life: Paris in the Art of Manet and his Followers*“.
- Adolf Loos „*Ornament and Crime*“.
- Teemu Mäki „*Taiteen tehtävä*“.
- Jyrki Siukonen „*Vasar ja vaikutus*“.

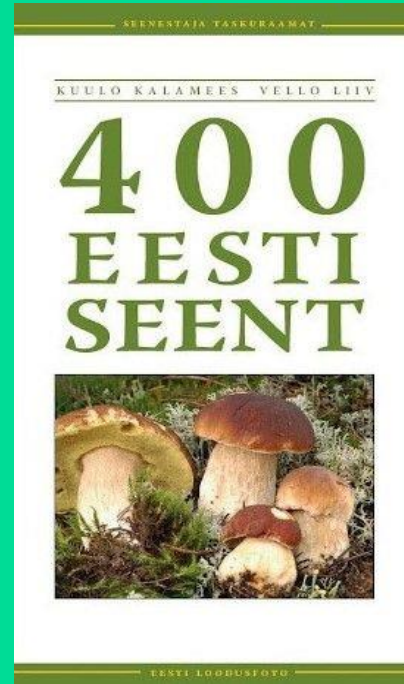
Lugemissoovitused.

- Mart Kalm „Eesti 20.sajandi arhitektuur“.
- „Eesti XX sajandi ruum“.
- Boris Bernštein „Kunstiteadus ja kunstikultuur“.
- „Eesti Kunstimuuseum 100“.
- „Eesti kunsti ajalugu“ oma köidetega.

Lugemissoovitus

- „400 Eesti seent“.

Aitäh vastajatele!

- I lend (1996):
  - **Triin Ojari**
  - **Mari Kartau (Sobolev)**
- II lend (1997):
  - **Tiina Tammet**

Aitäh vastajatele!

- III lend (1998):
- Karin Paulus
- Ulrika Jõemägi (Ploom)
- Andres Kurg
- Hanno Soans

Estonian
Academy of Arts

Aitäh kuulajatele!